

Latweefchu Awises.

Nr. 31.

Zettortdeenâ 4. Augustâ.

1860.

Awischnu-sinnas.

Zelgawâ 27tâ Juhli atbrauze jeenigs General-Gubernaters Wirfts Suworows, no Dinaburgas nahkdams, fur wiufch bij nobrauzis, augstu Keisera mahti fagaidiht, kas no Wahzsemmes zaur Dinaburgu us Pechterburgu reisoja. No schejenes aisbrauze jeenigs General-Gubernaters pulsten 3 pehz pufâdeenas us Leepaju.

Leepaja. Keiseriska Augstiba Krohna-mantineeks lihds ar teem diweem augsteem Leelwirfsteem apmeklejuschi Garmfena lunga pabrihki, fur no dselles lej daschadas maschines. Augsts Krohna-mantineeks tē apskattijis wiffus darbus un prohwjeis, strahdneekeem par leelu preeku, dselles gabbalu fast. Kad 1¼ stundu augsti lungi tē bij bijuschi, tad augsts Krohna-mantineeks usteize pabrihka lungu par to labbu eerikteschenu, schinkoja teem strahdneekeem 50 rublus fudraba un apstelleja tē preefch sewis masu Amerikaneru arflu. — Augsti Leelwirfsti Aleksis Aleksandrowitsch un Konstantins Konstantinowitsch isbraukuschi 19tâ f. m. ar dampfuggi „Dnega“ un wehl zitteem 2 luggeem us jubru munstereht, tad nobraukuschi us kahdu brihdi us Wehmeli un atnahkuschi 21mâ f. m. atkal atpakkat. 20tâ Juhli augsts Krohna-mantineeks, Wirfts Suworows, Graws Stroganows un wehl zitti augsti lungi aisbraukuschi us Zirawas muischu un apskattijuschi tē daschadas maschines, semmes- un (merino) aitu-kohpschenu, diwu faimneeku ehkas, stakus u. t. j. pr. Augstam Krohna-mantineekam lohti patizzis gohwju-lohpu, firgu un juhlu skaitlis un kohpschana, kâ ir daschadas tē taiftas wadmallas un andelki. — 22tâ f. m. augsti Leelwirfsti apmeklejuschi Witte-Huecke's bahriau- un Marijas nabbagu-nammu. Augsts Krohna-mantineeks patâ bahriau behrnus

daschadi jautajis un lizzis ir kahdeem Kreewifski lafsiht. 23schâ f. m. augsts Krohna-mantineeks aisbrauzis us Nutzawas Krohna-muischu, gribbedams tē us jakti cet un ir semmes-kohpschenu apskattiht. — Id.

Teplize (Behmeru semme). Gistreikeru Keisers 11tâ Juhli nobrauzis ar leelu stahiti un gohdu Teplize un tur fagaidijis Pruhfchu Prinz-waldineeku, kas tur 14tâ Juhli nobrauzis un ar leelu gohdu usnems tappis. Arri zitti Wahzsemmes augsti waldineeki jeb winnu weetneeki tur bijuschi. Wahzsemneeki par to lohti preezajahs, jo zerre, ka Pruhjis ar Gistreikeri nu paliks labbaki draugi, warrbuht sabeedrofees un tã tod gan arri zittas Wahzsemmes walftis wairak fa-ees weenâ prahta. Salka, ka tas ne buht ne patihkoht Napoleonam, kas us to darbojahs, ka eenais Wahzsemneeku staryâ nebuht ne beigtohs. Ar laiku gan dabbus dsirdeht, lo schee augstee waldineeki Teplize buhs norunnajuschi.

Italia. Tē jo deenas jo leelaka fajutschana! Garibaldi's Sizilia peenemmahs spehka un leelakã gohdã pee Italeescheem, kas winnam paligã steidjahs no mallu mallahm. Tas stipri turrahs pehz sawa pascha prahta un maj lo klausja Napoleona jeb Sardinias Kehnina stipru padohmu; arri ne salka lo ihsti nodohmajis darriht. Kahdus 30 tuhfstoschus karra-wihrus, papilnam leelu-gabbalu un wiffadas karra-leetas effoht sadabbujis un salka, ka ar sawu spehku aisgahjis gribbedams Messinas stipro pilfatu un ohstu apsehgeriht un panemt. Dizz, ja nahfchoht tad to panemfchoht bes leelahm mohlahm, jo winnam gribboht padohtees no labba prahta. Jaw taggad Neapeles karra-spehkan, kas tur stahw, ne warroht wairs ihsti ustizzeht, wiffuwairak Neapeles karra-luggi itt ne-ustizzigi effoht

palikkuschi. Arri Neapeles Rehninsch jaw pawehlejis, lai wiina spehks iseimoht no Sirakuses un zittahm Sizilias ohstahm. — fakka, arri no paschas stipras Messinas, un lai pahrnahk us Neapeli. Manna, ka prett Garibaldi Sizilia wairs ne warreschoht turretees; welti ne gribboht til dauds affinis isleet. Bet arri ne sinn, ko Garibaldiis nupat darrihs. Us Messinu gan teizis eet ar sawu spehku, bet stabsta un tizz, ka sleppen eeschoht teescham pahriubru us paschas Neapeles walsti, zerredams, ka tur wiina draugu pulks us to jaw gaidoht. Kad til atnahzis, tad tam peesfreeschoht til dauds paligu, ka Neapeles karra-spehku warreschoht uswarrecht. Ta gan zerre — bet wehl naw isdarrihts, un pa tam wehl wiffadas leetas warr godditees. — Parises Awises raksta par Italiu ta: Garibaldiis ar 5 tuhft. no Marsalaa gahjis us Neapeles walsti (Zichâ Jubli). Wiina Generali Konsenzis (ar 10 leelem-gabbaleem), faweenojees ar Generali Mediji un sakahmuschi Neapeles Generali Bosku pee Messinas, tad Garibaldiim steiguschees pakkat. Sawâ weeta Garibaldiis par Sizilias diktatoru zehlis sawu draugu Sistori. Garibalda draugi Neapelê dabubuschi dsirdeht, ka Garibaldiis nahloht ar 10 tuhftoscheem, leelâ preekâ wiffu pilfatu wallarâ ar swezzehm effoht puschojuschi un Garibalda wahedu eelâs saukuschi. 2 karra-kuggi effoht wiinam padewuschees. Neapeles waldischana pawehljuse, lai wiinas saldati atstahj no Sizilias un Messinas un pahrnahk us Neapeli. Karra-kuggeem neubht wairs ne warroht ustizzeht, jo ta rahdahs, ka tee wiffi gribb turretees pee Garibalda. Rehnina Gwardia Neapeles pilfata us sawu paschu rohku lahda deenâ pa celahm sakluse faukt: „Urrah muhsu Rehninam!“ ta brehkdama ar sohbinu rohka usskrehjuschi teem, kas pa celahm meerigi staigajuschi; arri til tuhdat ka trakki palikkuschi, ar sohbineem eezirtuschi meerigeem zilwekeem. Rahdus 60 dikti eewainojuschi, woi arri pawiffam nokahmuschi. Zerrejuschchi, ka ta darridami, fazelschoht leelu dumpi Neapelê un tad Rehnina un wezzas waldischana draugi uswarreschoht tohs zittus, bet welti. Wiffi palikkuschi pee meera, wiffas bohtes un dur-

wis aisslehguschchi un ta tad palizzis. Par Garibaldi nelahdas flaidras sinas wehl naw nahkuschas.

Siria. Awises ne warr beigt stahstibt par teem breefmigeem un neschebligeem pohsta un warras darbeem, ko besdeewigee Druhshi darrijuschchi pee teem nelaimigeem kristigeem Maroniteem Libbanus kalnôs un arri leelâ Damasikus pilfata. Ne-isteizamu pohstu tee zeetuschchi — paschu Ollantes Rehnina weetneeku naw schehlojuschi bet apkahmuschi. Wiffi Giropas waldineeki un tautas par to faunojahs un nospreeduschchi, ka tee besdeewigee par to effoht japahmahza un jafawalda, lai ta wairs ne warroht notikt. Keisers Napoleons eesahloht tuhdat weens pats sawus kuggus un lahdu 8 tuhft. saldatus us Siriu gribbeja suhtibt, bet to neweens wiinam ne gribbeja wehleht. Teize, ka ne drihstocht to darriht bes Turku Keisera sinas, schim pascham effoht jafinn par sawu semmi. Ja pats ne spehschoht tohs dumpineekus un slegkawas fawaldiht, tad lai ar wiina wehlechanu wiffi Giropas waldineeki lohpa suhta sawus kuggus un saldatus. Wiffuwairak Gulenderi bihtahs un fakka: ja Napoleons sawu karra-spehku suhtihus Siriu un Jerusalemi, tad tapat buhschoht ka ar Rohmu. Nu jaw wairak ka 10 gaddi, ka tobriddi Sprantschi Bahwestam gahje paligâ. Rohmu gan fawaldija, bet tur palikke, un scho baltu deenu wehl ne warroht sinnaht, kad Sprantschi no Rohmas atkal isees abra. Siriu fawaldijuschchi, tur arri ta eetaiffes Sprantschi, ka wairs ne warrehs iseeht abra. Tad nu Turku Keisers tuhdat suhtijis us Siriu sawu labbako ministerei un suhtihus arri sawu karra-spehku, lai fawalda un sohda wainigus Siria. Arri jaw dsird, ka Druhshi ar Maroniteem meeru saderrejuschchi un tahs breefmigas kauschanahs beiguschahs. Tomehr ne tizz, ka pehz taifnibas darra ar Maroniteem. Tadehl Giropas waldineeki par to wehl farunnajahs, kas schinni leeta effoht jadarra, lai wainigee taptu sohdiiti un us preekschdeenahm tahdas leetas wairs ne warretu notikt. Wiffi lohpa ar Sultana sinam gribb gahdabt par kristiteem zilwekeem Siria un Turku walsti. Spran-

tschu fuggi jaw bij gattami saldatus turpu nowest, bet nu dsird, ka atskrehjuse pawehleschana, lai schee paleek Dulones ohsta. Sawaldiht tohs besdeemigus Druhschus gan sawaldihs, bet kuresch tad gan atkal ustaisihs tohs nodedsinatus kristigu kauschu zeemus, pilfatus, kuresch atdohs nabbageem to islaupitu mantu un dsibwi, kuresch spehji atraitnehm un bahrineem atdohst tohs apkautus tehwas un maises demewes?!!

S—3.

Zannas sinuas.

Behterburga. Skohlu-buhfchanas ministera palige darrijis Akademijai (augstai skohlai) kahda rakita no lma Zubnija sinnamu, ka Dunda-gas (Kursemm) skohlmeisters Ernst's Dunsbergis nojubtijs muhsu augstai Keisereenei daschadas dseefmas Latweeschu walloda, ko tas pats faskandinajis jeb arri no tahm wiselabbakahm Wahzu dseefmahm pahrtulkojis, — luhgdams tam peepalibdscht, ka tas schahs dseefmas warretu likt drikscht. Augsta Keisereene skohlu-buhfchanas ministeram pawehlesjuse, scho dseefmu wehriibu likt ismekleht. Akademijas lungi effoht nu sawada rakita apleszinajuschi, ka Dunsberga dseefmas effoht augstas Keisereenes palihdsibas wehtas. Sakka, ka Dunsbergis effoht 150 rubl. no augstas Keisereenes preeksch peeminetu dseefmu drilleschanas dabbujis.

Sakschu semme 14ta Zubni f. g. bij kahds semnecks ar sawu dehlu wehrikona laikä appaksch ar diessi apkalta arkla palihdsusch. Wehrikons eespehre arkla un nositte tehwu un dehlu. Wehrikona laikä ne wajjag slehptees appaksch kahda kohla, pajumta jeb arkla, ka schis semnecks darrijis; tapat naw labbi tahda laikä ahtri braukt un kad leetus ir ka ar spanneem libtu.

Ulbersdorné (Schlesija) likke nefenn kahds fainnecks dselses stohbru taisiht preeksch ugguns-ee-puhfchanas. Winsch dewe preeksch tam 47 gaddus wezu plintes stohbru, kas tohti bij faruhsejis. Likko kallejs to bij ugguni eelizzis, isfkrehje schahweens no stohbra un fadraggaja kahdam pee smehdes peeseetam firgam preekschlahju; firga tulihst no-

kritte pee semmes. Par laimi ne tikke neweens zilweks eewainohts. No scha notikkuma warr mahzitees, ka ir ar wezzeem schaujameem rihkeem prah-tigi un apdohmigi ja-apectahs.

Jordansmühle (Schlesija) turreja kahdi wez-zaki buddelé muschu-gipti. Diwi gaddus wezs pui-schels atradde scho buddeli un dschere no tahs. Mahte to eeraudsidama israhwe buddeli behrnam no roh-kahm, bet par wehlu, behrens nomirre.

Schmiedebergé (Wahzsemme) isnehme kahds mahldera burfchis no krahfnes pohdu, dohmadams, ka tur kappija eekschä, un dschere no ta. Bet par nelaimi pohda bij wirtijols. Nabbaga sehnam fahke wiffas eekschas degt, un tam bij, jebschu dakters tulihst tappe atfaukis, jamirsi. Sehns bij weeniga zerriba sawas mahtes. Tahdas giptigas leetas wajjag labbak glabbacht un ne kaut kur nosweest.

Altstatté (Währu semme) atstahje kahda mahte sawu masu behrnu schuhpuli weenu paschu. Kad ta pehz kahda brihscha atnahze, ta atradde zuhku ar preekschlahjahm schuhpuli, — un zuhka bij behrnam puhs gihma no-ehduse!

—ld.

Stahstini.

Kahda baggata gaspascha likke preeksch balles daschadus gabrdus ehdeenus pirkt. Pawahrs faz-zija, ka gabrdumi effoht dahrgaki palikkusch. „Das irr breefmigi“ isfauze gaspascha schehlodamees. „Wehs baggati to wehl warram isturreht, bet ko lai tee nabbagi darra?!“

Saldats nodewe aischgeletu grahmatu bes wirs-rafta us pasti. Brettinehmejs prassija: „Kapehz ta grahmata bes wirsrafta?“ Saldats atbildeja: „Es ne gribbu, ka wisseem buhs sinnaht, kam es raftu.“

J.....i.

„Winsch irr apitahjees. Jahnis: „Es esmu peekrahpts, pulkstens ne eet!“ Itzigis: „Ko tu runna, peekrahpts? Zil ilgi pulkstens irr gahjis?“ Jahnis: „Zil 24 stundas, un tad winsch irr

apstahjees." Itzig's: „Nu, so tad tu ihsti griibi? — Mehgini jel tu 24 stundas ween paffal ohtra eet, tad tu arr apstahjees!" —Id.

Spanjeri mehds tà teift: „18 gaddu wezzu meitu tehws pee augstakās kahrtas wihra, kà ta patte, isprezze; kad tai 20 gaddi, tad tas to pee fa was kahrtas isprezze; bet kad ta jaw 30 gaddus wezza, tad ta jalaisch pee kaut kahda, kahds tik nahf.“

G. F. S.

Derrigi padohmi.

Gohwu = lohpeem (warrbuht arri firgeem) warroht leesu dseedinaht, kad uhdeni tabaku sawahra, un to atdissfuschu tabakas suppu flimmeem lohpeem eedohd. Kad flimmiba ne mittejahs, tad wajaga wehl ohtru reis to paschu suppu eedoht, bet papreeksch tai sauju fahls klast peebeht. Kahds muischneeks schihs sahles jau isprohwejis un preeksch leesas lohti derrigas atraddis. F. R.

Schurkas un pelles warr isnihzinaht, kad ruhktas mandeles itt finalki fagreesch, tahs ar

smalkeem milteem apputtina un tur, fur schurkas un pelles wiswairak danzo, noleek. No schihs bariibas tahs ahtri nosprahgt. G. F. S.

Zahrpus no labbibas warr isdriht, kad wehrmeles labbibà kahdas 6 stundas leel stahweht. Arri derr aitas ahdas (ar gallas-puffi us augfchu) labbibas apzirksam blakkam nolikt, jo wissi zahryi tad faleen us ahdas, un tad tohs warr aisnest prohjam un nonihzinaht.

Wehl kahds padohms, kà bischu-strohpus warr no skudrahm isfargahht. Ap bischu-strohpeem wajaga fakkus apfaisiht un tohs ar mihfaleem, kas kahdu laiku irr stahwejuschi, apleet. Skudras tuliht isnihkt un zittas fargahs no tahs smalkas.

Bampumu un fahpes, kas zaur bischu duhreenem zehluschahs, warr lehnakas padarriht, kad dureena weetu ar seekalahm apstrikte.

Wahtes, kas zaur fadedsinafschanu zehluschahs, warr us to wislehtalo wihsi dseedinaht, kad tahs ar bihdeletem milteem apkafsa.

Nogreestas puffes warr labbu laiku prijschas usturreht, kad tanni uhdeni, fur tahs eemehrktas, 2 lihds 3 karotes ohglu pulwera eeberr. —Id.

Labbibas un prezzu tirgus Rihgà tai 30. Juhlì un Leepajà tai 23. Juhlì 1860. gaddà.

M a l f a j a p a r:	Rihgà.		Leepajà.		M a l f a j a p a r:	Rihgà.		Leepajà.	
	R.	R.	R.	R.		R.	R.	R.	R.
1/3 Tschetw. (1 puhru) rudsu 170 lihds	1	80	1	90	1/2 puddu (20 mahrz.) dselses	1	10	1	10
1/3 " (1 ") kweeschu 340 —	3	60	3	30	1/2 " (20 ") tabaka	1	25	1	30
1/3 " (1 ") meeschu 150 —	1	60	1	70	1/2 " (20 ") schlihtu oppinu	3	—	2	—
1/3 " (1 ") aufu . 115 —	1	20	1	15	1/2 " (20 ") schab. zubu gall.	2	50	2	20
1/3 " (1 ") sirnu 180 —	2	—	2	—	1/2 " (20 ") frohna linnu	2	50	2	—
1/3 " (1 ") rupju rudsu milt.	1	80	1	85	1/2 " (20 ") bracka linnu	1	45	1	20
1/3 " (1 ") bihdelet.	2	50	2	70	1 muzzu linnu fehflu. . . 5,00 lihds	6	—	5	—
1/3 " (1 ") kweeschu mil.	4	25	3	50	1 " filku . . . 9,00 —	9	50	8	50
1/3 " (1 ") meeschu putraim.	2	50	—	—	10 puddu farkanas fahls . . .	4	80	4	60
10 puddu (1 birkawu) seena .	3	50	2	—	10 " baltas rupjas fahls . . .	4	80	4	60
1/2 " (20 mahrz.) sweestia 360 —	3	75	3	—	10 " " smalkas " . . .	4	80	4	60

D r i h w d r i e l e h t.

No jubimallas-gubernements augstas walbischanas puffes: Collegienrath G. Blaesé, Senfor. Jelgawà, tai 2. Augustà 1860.
No. 132.